16 Pagini EXEMPLARUL In Tară: 3 Lei In Străinătate: 6 Lei. 16 Pagini Nr. 1 Luni 1 Ianuarie 1934

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. No. 120223 932

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI are numerele: 3-3010; 3-3011; 3-3012; 3-3013; 3-3014; 3-3015

...ATOR: ...ZZAVILLAN

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

...SOCIAŢIUNII ...SIBIIU

...UL 1934

...ncă o poartă ce se deschide în marele necunoscut al viitorului.

Pe această poartă omul citeşte cuvinte profetice pe care le tălmăceşte în sensul dorinţelor şi al aspiraţiilor sale spre bine şi fericire. Tradiţionalele urări de anul nou nu sunt deci expresiunea acestor dorinţi şi aspiraţii, formulate profetic. Ele dezvăluie o stare de spirit caracteristică prin cel mai viguros optimism: încrederea ce o avem în destinul nostru şi în forţele secrete creatoare, individuale şi colective; speranţa în săvârşirea unei renaşteri morale şi a unei transformări în lumea materială, care să asigure menirii o viaţă comandată de legile progresului şi ale civilizaţiei.

Fără acest optimism, care se manifestă, în pragul porţii fiecărui an nou, omul ar fi copleşit de scepticism şi fatalism. Numai Infernul este domeniul tragic din care speranţa a fost izgonită, ca astfel sufletele celor dispăruţi, să fie condamnate la o perpetuă neîncredere în mântuirea lor.

Aşa l-a conceput Infernul, Dante, în Divina Comedie. Ajuns în faţa porţii Infernului, poetul Virgiliu citeşte aceste cuvinte glozave, formate din limbi de foc:

„Lăsaţi orice speranţă, voi, care intraţi aci...'

Memento tragic: avertisment cumplit dat sufletelor definitiv condamnate. Nu spiritul dominator al Satanei; nu chinurile înfricoşătoare la care sunt supuse sufletele celor dispăruţi din lumea noastră; nu focul etern şi spasmele unei agonii veşnice constituie tragicul Infernului, ci izgonirea speranţei din acel regat al suferinţelor fără de început şi fără de sfârşit.

Din potrivă, pe poarta anului cel nou, cuvintele profetice chiamă, stăruitor, încrederea în forţele morale şi materiale; ele sunt un îndemn de îmbărbătare; un semnal de redeşteptare; un comandament al vieţei triumfătoare. Fără această încredere în forţele cunoscute şi necunoscute, care pot crea şi transforma, nu se poate concepe nici binele, nici progresul, nici civilizaţia.

Anul 1934 trebue să fie şi pentru noi, românii, un an de reînoire şi de întărire a forţelor morale şi materiale; un an, care să însemne începutul unei alte epoci de înălţare şi de progres în toate direcţiile.

Nu vom putea însă să îndeplinim dorinţele şi aspiraţiile noastre fireşti, decât prin o conducere înţeleaptă a afacerilor publice; prin luarea în serioasă consideraţie a intereselor superioare ale statului; printr'o politică pozitivă şi prevăzătoare, care să aplice principiile recunoscute sănătoase şi capabile să contribue la refacerea şi consolidarea noastră socială, economică, financiară, culturală şi morală.

Anul 1934 ... ceputul ace... naştere, de ... solidare.

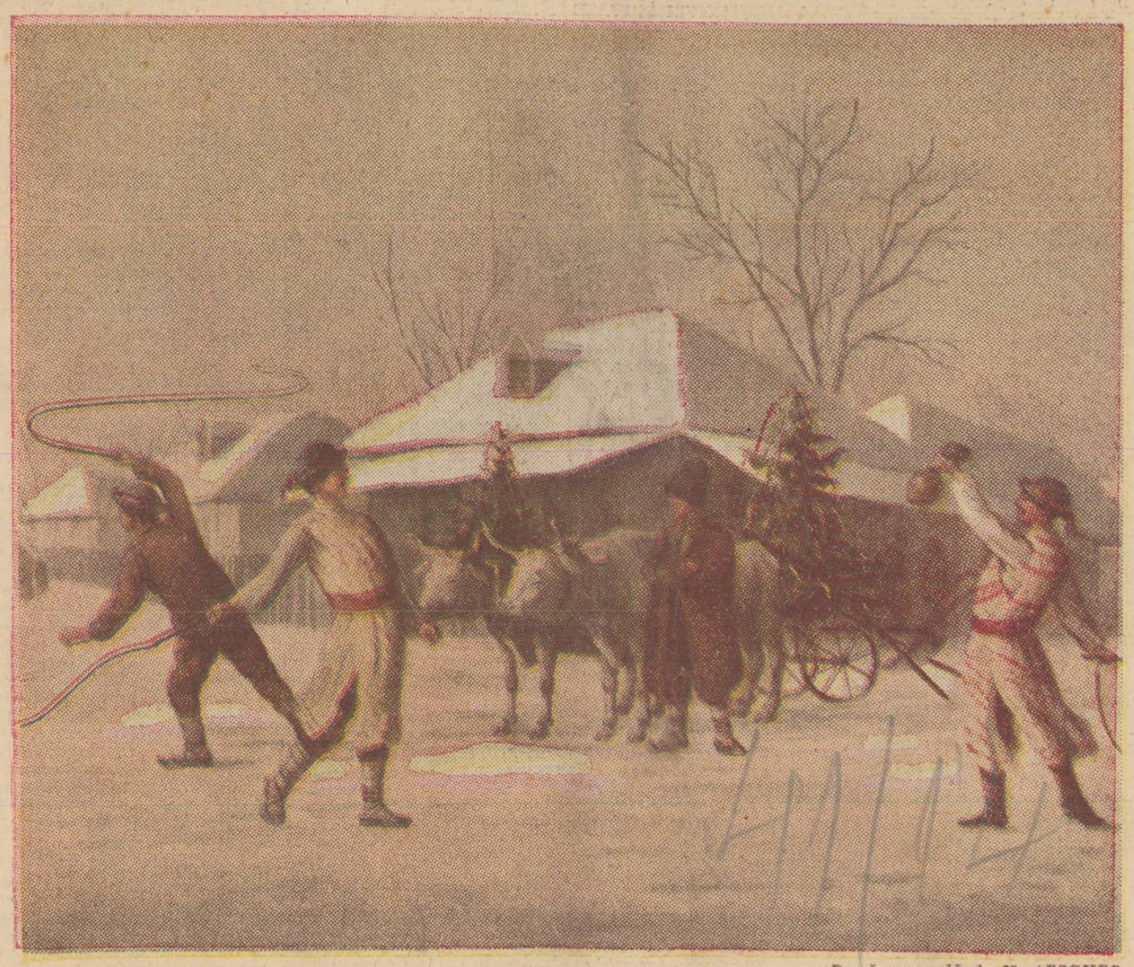

După aquarelă de H. AESCHER

Gânduri de Anul Nou

„Nimic nou sub soare" — a spus înţeleptul Solomon, pentru că — adaogă acelaş înţelept — „cele ce au fost, acelea iarăşi vor fi".

„În natură nimic nu se pierde, nimic nu se creiază ci totul se transformă" a spus, acum un secol, marele învăţat francez, chimistul Lavoisier.

Cele două maxime, deşi privesc câmpuri deosebite, samănă totuşi ca două picături de apă.

Citatul biblic este un adevăr revelat, adică un adevăr care a fost făcut cunoscut lumii pe calea reflecţiunii inspirate. Principiul lui Lavoiser este un adevăr constatat în laborator cu ajutorul simţurilor prin care prindem şi înţelegem lumea în care trăim.

Şi unul şi altul vrea să spue că, judecând lucrurile în mod absolut, adică raportându-le la ceea ce ne-am deprins a numi cauza lor primară, lumea văzută se înfăţişează ca un imens caleidescop în care lucruri ce sunt în esenţă aceleaşi, apar înţelegerii noastre schimbate şi sub forme noui, din cauza nebiruitei puteri a timpului care le răstoarnă şi iarăşi le pune în picioare.

Înţeles astfel, adevărul acesta, proclamat deopotrivă de către acea expresie spirituală care se numeşte Biblie, cât şi de către ştiinţa pozitivă — este de natură să ne turbure şi să ne mâhnească.

Dacă „nimic nu-i nou sub soare", atunci zadarnic ne străduim pentru mai binele spre care năzuim şi spre care ne împing puterile noastre lăuntrice, uneori fără putinţă de a ne împotrivi.

Dacă nimic nu se creiază în plus peste ceiace suntem în materialitatea noastră terestră, atunci la ce bun atâta muncă pentru a da realitate faptică convingerilor la care în mod îndubitabil am ajuns cu privire la tehnica prin care vrem să se ridice valoarea vieţii pământeşti?

Şi totuşi nu e aşa.

Starea noastră mai bună ... lucru „nou sub soare" ci este scopul cel dintâiu al vieţii. Dacă nu ar fi aşa, nu am simţi în noi îndoiala ... mai bine. Această stare este, după înseşi vorbele înţeleptului, un lucru care „a fost" şi care „iarăşi va fi". Omul care a fost odată bun poate fi iarăşi bun. Iată deci o primă raţiune ca să nu considerăm zadarnică munca noastră pentru a ajunge iarăşi o stare mai bună sau chiar foarte bună. Dar mai este ceva: Soarele fiind marele rezervor de energie cosmică, centrul care întreţine viaţa fizică în univers, deşi întreţine această viaţă, nu creiază ci preface. Această acţiune de prefacere ajunge însă la forme atât de variate încât mintea nu-şi poate închipui o mărginire. Cel mult ea le poate pune într'o ordine logică şi mai apoi utiliza spre folos propriu. Ca să aibă însă un înţeles, ele trebue să aibă un singur scop acela de a valorifica puterea noastră spirituală, de a o pune la încercare şi de a face pe om să ajungă iarăşi „ce a fost". Această putere este superioară dar ea nu se poate vădi ca atare, decât lucrând în acest mare laborator care este universul. N'au înţeles progresele tehnice şi descoperirile ştiinţifice, dacă ele nu sunt puse în slujba mai binelui nostru spiritual, către care tindem ca spre ultima ţintă a vieţii. Neavând înţeles ele nu s'ar produce şi dacă totuşi se produc, însemnează că au un sens care deşi nu apare lămurit, deşi scapă puterii noastre de înţelegere, se cuprind totuşi în aceste progrese şi descoperiri ca o lege firească indistructibilă a tot ce suntem şi năzuim.

Iată prin urmare temeiul, în virtutea cărora, judecând lucrurile în chip absolut, omul este dator să lucreze şi să facă tot

Anul politic intern

de ...

In cursul anului 1933, s'a vorbit mult, ca şi în anii trecuţi, de „consolidarea păcei", de „binefacerile dezarmării", ca şi de multiplicarea pactelor de neagresiune şi de amiciţie între state, dar fiecare naţiune, neîncrezătoare în opera fragilă a diplomaţiei, a luat măsurile sale de siguranţă, impuse de interesele apărării naţionale.

Atât statele învingătoare, cât şi cele învinse — cu toate clauzele militare ale tratatelor — au sporit forţele lor armate şi potenţialul lor de război. Până şi Elveţia — cu toată situaţia sa oarecum privilegiată — a luat măsuri pentru apărarea teritoriului său, în cazul unei eventuale agresiuni.

Societatea Naţiunilor, care are sediul la Geneva, nu prezintă nici pentru elveţieni, o garanţie specială că pacea va fi asigurată.

Interbat de un ziarist, la sfârşitul anului trecut, dacă ar fi posibil un nou război, d. Litvinov, comisarul sovietic dela externe, a răspuns:

„De ce nu? Pregătirea technică a războiului este făcută".

Fireşte, că Europa este neliniştită. Viitorul apropiat ascunde necunoscute.

Nimeni, poate, nu vrea războiul, din cauza riscului prea mare; dar absenţa de siguranţă creiază o stare de spirit, care nu îngăduie optimismul. Conferinţa dezarmării n'a ajuns la niciun rezultat; ca şi conferinţele economice dela Londra şi Washington.

Cine mai crede în rezolvarea problemelor internaţionale de ordin politic, economic şi militar, prin conferinţe?

D. Mussolini a şi formulat opinia sa în această privinţă, împotriva excesului conferenţiar din epoca noastră.

Societatea Naţiunilor a trecut şi ea prin momente grele.

Intervenţia sa în afacerile extrem-orientale n'a avut nici un rezultat. Japonia n'a ţinut seama de sfaturile Genevei, când interesele sale superioare sunt în joc.

Germania ... această Soci... din punctul ... mai face pa... doi ani.. Da... juridică nu ... tul în sine. N... rica (Statele ... sovietică, nu ... Societăţii Na...

Bunele int... instituţii nu ... să-i asigure ... giul.

Se fac, în... ca ea să fie ... forma actua... structură.

Pactul cel... elaborat la ... tendinţe de ... grup de mar... lorlalte state...

REVIZUIREA ... PACTUL. S...

S'a vorbit ... unor tratate ... tea Naţiuni... de ea.

Ori, Soc... are, la baza ... se prevăd d... menţinerea ... tarea tratat... se pomeneşt... revizuire a u... putut fi aplicate (art. 19).

Articolul 10 din pactul Societăţii Naţiunilor cuprinde însă dispoziţiuni prin care membrii acestei Societăţi se angajează să respecte, să menţină şi să asigure integritatea teritorială şi independenţa politică a statelor-membre.

El are următorul cuprins:

„Membrii Societăţii se angajează să respecte şi să menţină împotriva oricărei agresiuni exterioare integritatea teritorială şi independenţa politică prezentă a tuturor membrilor Societăţei.

In caz de agresiune, de ameninţare, sau de pericol de agresiune, Consiliul avizează asupra mijloacelor de a asigura execu-

(Continuare în pag. 2-a)

cestor popoare n'au ştiut să înfrâneze continuarea în condiţiuni anarhice a producţiei, mai ales a cerealelor şi materiilor prime, şi nici a distribuţiei creditelor, după cum — împinse de frenezia falsei prosperităţi post-belice şi de viciul demagogiei — nu s'au gândit să înfrâneze nici cheltuelile statului.

Incercările de a căuta rezolvirea crizei pe calea cooperaţiei internaţionale, s'au încheiat de altfel sistematic cu rezultate negative din cauza egoismului şi neîncrederii popoarelor, lipsite încă de simţul solidarităţii şi al interesului comun. Ultima şi cea mai sgomotoasă încercare de acorduri interstatale a fost conferinţa economică mondială deschisă la Londra la 12 Iunie 1933, şi care a sucombat mai lamentabil decât toate încercările precedente.

merica, ... fusesera invitaţi să încheie acordul principal asupra chestiunilor ce formau ordinea de zi a apropiatei conferinţe mondiale, preşedintele Roosevelt arunca bomba despărţirii dolarului de etalonul aur, ceeace a fost cauza principală a insuccesului conferinţei dela Londra şi izvorul unor noui frământări şi nesiguranţe în economia lumii.

RAZBOIUL VALUTAR

Indiferent cum este privită experienţa americană, care de fapt domină toate evenimentele internaţionale din cursul anului trecut, cum de altfel toată istoria economică a lumii; indiferent iarăşi de justificările bazate pe raţiuni de ordin intern ce i se atribue, fapt e că politica în continuă oscilaţie a Americei

mai jos — dirijează preţurile, ci cauze firesti de ordin economic şi psihologic, de a căror existenţă şi de-al căror efect nu se poate face abstracţie.

„ESTE PERICULOS SA INTERVII IN ELABORAREA MISTERIOASA A JREŢURILOR" — spunea deunăzi într'un articol d. Paul Raynaud fost ministru de finanţe în Franţa.

„DELA AJUSTAREA LOR AUTOMATA A VENIT PANA ACUM SFARŞITUL TUTUROR CRIZELOR.

„A VOI SA IMPIEDECI MISCAREA PREŢURILOR IN TIMP DE CRIZA, ESTE A VOI SA IMPIEDECI UN ORGANISM BOLNAV SA SECRETEZE TOXINE". (L'erreur française et l'erreur américaine).

Şi adevărul e că excesul interventionism nesănatos în direcţia menţinerii sau sporirii preţurilor, avem de înregistrat şi prăpastia săpată între preţurile produselor industriale şi preţurile cerealelor şi materiilor prime, care constitue azi încă unul din principalii factori de dezechilibru între producţie şi consumaţie şi care, în acelaş timp, întreţine şi tensiunea dintre ţările industriale mai rezistente şi cele agricole reduse la cea mai neagră sărăcie.

Toate aceste frământări ca şi toate soluţiile de expediente la care au recurs guvernele — de cele mai multe ori urmând sugestiile unor economişti prea înfierbân-

(Continuare în pag. 2-a)

Anul intern

de M. MORA

Examinând anul trecut evenimentele politice din 1932, ne exprimam convingerea şi speranţa că noul an va fi mai indulgent cu viaţa publică a ţării noastre.

Ne făceam astfel ecoul opiniei publice, care simţea o adâncă nevoe să trăiască o eră mai bună decât cea caracterizată de conversiunea de pomină.

Intuiţiunea nu ne-a înşelat.

In 1933, s'a desăvârşit un proces intern, care funcţiona mai de mult, era organic şi deci nu putea să n'ajungă la desnodământul întâmplat. Alianţa partidelor naţional şi ţărănesc n'avea caracterul unei fuziuni. Distincţiunile, ştiirile reciproce, suspiciunile legitime nu fusese anihilate nici chiar de comunicativitatea repartizărei beneficiilor primei guvernări. Ceva mai mult, opoziţia, reconfortantă în ce priveşte beteşugurile organizaţiunilor politice, n'a putut decât aparent să înfăţişeze înţelegerea indispensabilă unui corp de conducere a statului în vremuri atât de grele. Realitatea mocnea şi deslănţuirea putea să fie cel mult amânată, dar înlăturată nu.

Retragerea d-lui Iuliu Maniu, aşezarea efemeră a d-lui Vaida în fruntea partidului şi a guvernului, atitudinea ziarului „Patria", ostracizările fatale, inelegança tratamentelor reciproce, spontaneitatea scuturării de Meca de la Bădăcin şi a cultului fără condiţii pentru deţinerea puterei servită submediocru, n'au fost decât etapele unei evoluţii negative fireşti organismului care le-a suferit.

Este adevărat, au crezut în cele din urmă că ţara ar putea să aibă ingenuitatea de a nu seziza diagnoza exactă a celor întâmplate. De aci, invocarea consideraţiunilor constituţionale, atât ca scuză a retragerei silnice în momentul când se ceruse încredere pentru lungă durată, cât şi ca număr atractiv în programul de opoziţie. Dar opinia publică n'a luat în serios nici una nici alta, dovadă că în alegeri partidul suferind a obţinut în Cameră un număr de locuri inferior şi acelui pe care îl prevăzuse, şi raportului normal faţă de celelalte partide de opoziţie, iar la colegiul universal al Senatului n'a obţinut nici unul, fapt cu deosebire simptomatic.

Paliativul şefiei d-lui Mihalache, oxigenare în eficacitatea căreia nu crede nici partidul, nici şeful, nici mai ales d. Iuliu Maniu, serveşte numai ca tranziţie menită să presare

(Continuare în pag. 2-a)

Răvaşe de plăcintă

de RADU D. ROSETTI

Sunt trei ani de când cotrobăiesc în „cutia cu Folklor" cuprinzând fişele materiei din Biblioteca Academiei Române, fără să pot da de rostul *Răvaşelor de plăcintă* din noaptea anului nou. Zadarnic am căutat în *Descriptio Moldaviae* de Cantemir, la capitolul unde vorbeşte de Datinele la Sărbători; zadarnic la Gheorghachi Logofătul *(Condica Obiceiurilor Vechi şi Nouă*, alcătuită în 1762); fără folos în *Studiile Etnografice* ale lui Marian, sau în *Sărbătorile la Români* de Tudor Pamfile; tot degeaba în *Datinele Poporului Român* de G. Dem. Teodorescu sau în scrierile lui Anton Pan, Ispirescu şi Adamescu.

Dar, tot căutând, am găsit ceva interesant relativ la *Pomul de Crăciun* în *Poveştile Unchiaşului Sfătos* de Ispirescu:

„E vorba de pomul Crăciunului. Să vedeţi d-voastră dragii moşului. Eram copil. Ei! am fost şi eu odată tânăr, ca şi d-voastră. Şi să dea Dumnezeu să încărunţiţi ca şi mine, ba încă să mă întreceţi, ca să cunoaşteţi din fir până în ată ce va să zică a îmbătrâni cineva. Eram copil, şi văzând pe la Crăciun la o casă un pom gătit, am stat şi am căscat şi eu gura acolo. Pasă-mi-te era pomul Crăciunului.

Nu mai văzusem până atunci, decât pe la morţi un aşa pom împodobit, fiindcă pe la noi de pomul Crăciunului nici pomeneală nu era. Şi d-voastră cu toţii ştiţi că la Români, când moare câte vre-un flăcău sau vre-o fată mare, care n'au pus pirostriile în cap, li se împodobeşte câte un pom, pe care'l duc înaintea morţului. Fie orice pom o fi, Românii îi zic brad. Se vede că în vechime numai pom de brad se ducea, de i-a rămas numele.

Şi, aşa cum vă spusei, când am văzut acel brad împodobit, unde căscam gura, uitându-mă la el m'a apucat o jale de să vă ferească Dumnezeu.

— Cine a murit aici, nene, de i-a făcut un brad aşa frumos?

— N'a murit nimeni, băiete; ăsta e pomul Crăciunului.

— Cum pomul Crăciunului?

— Ia, aşa, cum îl vezi cu ochii verzi; că aşa e obiceiul ălor de şed aci.

— Da bine, cine şade aici?

— Un neamţ".

Care-vasăzică, datina cu care ne lăudăm, nu e aşa de veche — să tot fie de un veac — şi e luată dela *Nemţi*. Obiceiul nostru strămoşesc în noaptea naşterei Mântuitorului e *Colinda*.

Am avut atunci ideia să caut note despre materia care mă interesa, în dicţionare şi cărţi de specialitate străine, şi rezultatul cercetărilor mele a fost mulţumitor. Am dat de obârşia răvaşelor de plăcintă în... *Eclesiastul!*

La vechii Evrei, se mânca plăcintă cu bob alb, iar cel în bucata căruia cădea bobul negru, (singurul care se punea) era proclamat rege al festinului. Plaut vorbeşte într'una din comediile sale despre un obiceiu asemănător la Romani, cu ocazia Saturnalelor, şi acelaş fel de mâncare bizar, îl găsim servit, la diferite sărbători, la mai toate popoarele din lume.

Desigur, că nu e locul aci să le înşir, articolul de faţă neavând pretenţie decât să stabilească, cum au ajuns *Răvaşele de plăcintă* la noi.

Mă voiu mărgini să arăt obiceiul aproape similar cu cel dela noi, din Franţa şi din Englitera.

In seara de Boboteză (şase Ianuarie; la catolici St. Epiphanie) se mănâncă în Franţa o prăjitură care se numeşte *le Gateau de la Fève*, pe româneşte plăcintă cu bob. Cel care nimereşte bobul negru, e proclamat Regele ospăţului. Exact ca în antichitate.

La muzeul Luvru din Paris se află capodopera lui Jordaens *Le Roi boit*. E un tablou istoric, care reprezintă un rege al Franţei, bând în sănătatea regelui vremelnic, de o noapte, şi care e nu numai frumos, ci şi instructiv, fiindcă desvăluie o sărbătoare originală. In seara sus pomenită, vechii regi ai Franţei cinsteau şi ei ziua sfintei Epiphanii, poftind lume multă şi impestriţată la masa unde se servea la sfârşit *Le Gateau de Fève*. Zilei i se mai zicea şi *la Fête des Rois*. După cum am arătat, cel care avea parte de bobul negru, era proclamat rege. Regele veritabil, se desbrăca de haina bogată, şi cel împodobit cu purpură, îşi lua rolul în serios. I se ţinea discursuri spirituale, răspundea după puterinţă, şi se petrecea.

Câte odată, ca la chef, se încingea câte un scandal. In 1521, Francisc I, ofensat, a rănit grav pe rivalul său, care prea îşi dădea aere, spre deosebire de Ludovic XIV, care şi-a sărutat şeful grajdurilor, ajuns într'o noapte, pentru câteva ceasuri, pe tron. *(Le Mercure Galant)*.

Béranger, cântăreţul efemeridelor, nu putea să nu insemne evenimentul:

Perdre une couronne!
Chacun doit penser à la sienne —
Je n'ai point doublé les impôts;
Je n'ai point de noblesse ancienne.
Mon peuple, bouvons de concert!
La place me parait si bonne!
N'allez pas, avant le dessert
Me faire abdiquer la couronne.

A ces mots,

iar Victor Hugo în *La Légende des Siècles*, cu subtitlul *Fête des Rois*, îi dedică nici mai mult nici mai puţin decât douăsprezece poesii.

Despre Anglia voiu pomeni mai puţin, şi anume numai ce ne preocupă: *Răvaşele de Plăcintă*.

După ce s'a trecut la mai multe practice, la Curte şi în familii, s'a ajuns la obiceiul, acum dispărut aproape cu totul, de a se pune în ajunul anului nou bileţele cu stihuri spirituale într'o căciulă. Se servea musafirilor câte o bucată de „Keake" şi cenvivii scoteau pe rând câte o hârtioară cu manuscrisul mucallt, făcându-se hazul de rigoare.

Pe la începutul secolului al XIX-lea, popoarele venite din Occident pentru liberarea Greciei, au adus obiceiul răvaşelor de plăcintă şi în patria lui Socrate. Poate o fi compus câteva şi Lord Byron!

Părerea savantului nostru folklorist Aurel Candrea, căruia îi mulţumesc pentru îndrumările date ca să duc la bun sfârşit acest mic studiu, e că răvaşele noastre de plăcintă vin din Athena.

Ştiţi care era hiritiseala celor ce vroiau să se procopsească în Grecia pe când domneau la noi Fanarioţii: *„Na zisis, na procopsis, ke is tin Vlahia megalos plaţintaris"*. „Mai mare să te văd, să ajungi plăcintar în ţara românească". Aceasta pentru că comerţul renta.

(Continuare în pag. 2-a)

24541.